

2021/2042(INI)

5.5.2021

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl Europos Parlamento rekomendacijos Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl ES ir Rusijos politinių santykių krypties (2021/2042(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Andrius Kubilius

TURINYS

Psl.

EUROPOS PARLAMENTO REKOMENDACIJOS PROJEKTAS	3
---	---

EUROPOS PARLAMENTO REKOMENDACIJOS PROJEKTAS

**Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai dėl ES ir Rusijos politinių santykių krypties
(2021/2042(INI))**

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Rusijos, visų pirma į 2019 m. kovo 12 d. rezoliuciją dėl ES ir Rusijos politinių santykių padėties¹, 2019 m. rugsėjo 19 d. rezoliuciją dėl Europos atminimo svarbos Europos ateičiai², 2019 m. gruodžio 19 d. rezoliuciją dėl Rusijos įstatymo dėl „užsienio agentų“³, 2020 m. rugsėjo 17 d. rezoliuciją dėl Aleksejaus Navalno apnuodijimo⁴, 2021 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl Aleksejaus Navalno suėmimo⁵ ir 2021 m. balandžio 29 d. rezoliuciją dėl Rusijos, Aleksejaus Navalno atvejo, kariuomenės telkimo prie Ukrainos sienos ir Rusijos išpuolių Čekijoje⁶,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 118 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A9-0000/2021),
- A. kadangi Rusija toliau imasi agresyvių veiksmų pasienyje su Ukraina ir įsivelia į teroro aktus ES valstybių narių, pavyzdžiui, Čekijos, ir jos rytinių kaimyninių šalių teritorijoje, be kita ko, remdama neteisėtą Aleksandro Lukašenkos režimą Baltarusijoje;
- B. kadangi padėtis Rusijoje smarkiai blogėja dėl to, kad prezidentas V. Putinas sistemingai vykdo represijas prieš demokratines jėgas, pvz., praėjus vos dviem savaitėms po Aleksejaus Navalno suėmimo valdžios institucijos sulaikė daugiau kaip 11 000 taikių demonstrantų, o nuo 2021 m. sausio mėn. iš viso sulaikyta daugiau kaip 15 000 rusų;
- C. kadangi šie įvykiai šalies viduje yra išpėjimas ES apie tai, kas gali būti padaryta rengiantis 2021 m. rugsėjo mėn. Rusijoje įvyksiantiems parlamento rinkimams ir po jų, kai V. Putinas tokiu pat būdu, kaip ir A. Lukašenka Baltarusijoje, kariauja su Rusijos žmonėmis;
- D. kadangi savo 2020 m. rugsėjo 17 d., 2021 m. sausio 21 d. ir 2021 m. balandžio 29 d. rezoliucijose Parlamentas ragino peržiūrėti ES politiką Rusijos atžvilgiu, įskaitant penkis pagrindinius principus, dėl kurių susitarta 2016 m., pabrėžė, kad būsimi ES santykiai su Rusija priklausys nuo Rusijos demokratinių pokyčių spartos, ir paragino ES institucijas parengti naują strateginę požiūrį darant prielaidą, kad bet koks dialogas su Rusija turi būti grindžiamas pagarba tarptautinei teisei ir žmogaus teisėms;

¹ OL C 23, 2021 I 21, p. 7.

² Priimti tekstai, P9_TA(2019)0021.

³ Priimti tekstai, P9_TA(2019)0108.

⁴ Priimti tekstai, P9_TA(2020)0232.

⁵ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0018.

⁶ Priimti tekstai, P9_TA(2021)0159.

- E. kadangi penki pagrindiniai ES santykių su Rusija principai iki šiol atgrasė Kremliaus režimą nuo tolesnės agresijos prieš Ukrainą, tačiau jais nieko nepasakoma apie prezidento V. Putino karo su Rusijos žmonėmis suvaržymą;
- F. kadangi naujojoje ES strategijoje daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama „atsako, pažabojimo ir įsipareigojimo“ (angl. *push back, contain and engage*) principams, kuriais siekiama stiprinti ES gebėjimą kovoti su Kremliaus keliamomis grėsmėmis, ypač Rytų partnerystės regione, įskaitant Baltarusiją, taip pat ir pačioje Rusijoje, ginant žmogaus teises ir padedant Rusijai persitvarkyti ir tapti demokratine šalimi vadovaujantis principu „pirmiausia – demokratija“;
- G. kadangi ES strategija dėl Rusijos turėtų būti grindžiama prielaida, kad Rusijos žmonės gali pertvarkyti savo šalį į demokratinę valstybę;
- H. kadangi ES strategija dėl Rusijos turėtų būti siekiama ginti ES interesus ir pasiūlyti Rusijai konstruktyvų dialogą, kuriuo būtų siekiama propaguoti žmogaus teisių ir demokratijos vertybes;
- I. rekomenduoja Tarybai, Komisijai ir Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai kartu su valstybėmis narėmis peržiūrėti ES politiką Rusijos atžvilgiu, įskaitant penkis pagrindinius principus, ir parengti išsamią ES strategiją Rusijos atžvilgiu, grindžiamą šiais principais ir veiksmais:

Rusijos grėsmės prevencija. Atsakas į grėsmes saugumui

- a) ES kartu su NATO ir tarptautiniais partneriais turėtų sulaikyti Rusiją nuo veiksmų ir išlaikyti stabilumą Rytų partnerystės regione primygtinai ragindama Rusiją nesikišti į regiono reikalus ir grąžinti okupuotas teritorijas ES rytinėse kaimyninėse šalyse;
- b) ES turėtų būti pasirengusi raginti pašalinti Rusiją iš SWIFT mokėjimo sistemos, jei Rusijos valdžios institucijos tęs savo agresyviuosius grasinimus ir karinius veiksmus prieš ES valstybes nares ir Rytų partnerystės kaimynines šalis;
- c) ES turi turėti aiškų tikslą ir planus, kaip sumažinti savo priklausomybę nuo Rusijos dujų ir naftos, bent jau kol šalį valdo prezidentas Vladimiras Putinas;

Rusijos grėsmės pažabojimas. Kova su Rusijos kišimusi į ES ir Rytų kaimynines šalių reikalus

- d) ES turėtų inicijuoti saugumo susitarimus su Rytų partnerystės šalimis, kurios yra sudariusios asociacijos susitarimą su ES, ir pasiūlyti naują ES integracijos strategiją Rytų partnerėms, remiantis buvusio Komisijos pirmininko Romano Prodi formuluote „visose srityse, išskyrus institucijas“;
- e) ES turėtų tęsti darbą, susijusį su Rusijos hibridinių grėsmių pažabojimu, taikydama priemones, kuriomis galima atsikratyti Rusijos daromos hibridinės įtakos ES ir jos valstybėse narėse;

Įsipareigojimas remti demokratiją. Atsakas taikant sankcijas, finansų kontrolę ir

tarptautinius tyrimus

- f) ES kartu su JAV turėtų sukurti transatlantinį aljansą demokratijai ginti pasauliniu mastu ir pasiūlyti demokratijos apsaugos priemonių rinkinį, kuris turėtų apimti bendrus veiksmus dėl sankcijų, kovos su pinigų plovimu politikos, ekonominės ir finansinės paramos sąlygų laikymosi, tarptautinių tyrimų ir paramos žmogaus teisių aktyvistams ir demokratijos gynėjams;
- g) laikydamasi principo „pirmiausia – demokratija“, ES santykiuose su Rusija turėtų sugriežtinti reikalavimą laikytis sąlygų, į visus dialogus ar susitarimus su Rusija įtraukdama priemones, kuriomis siekiama apsaugoti žmogaus teises ir surengti laisvus rinkimus; atitinkamai ES ir jos valstybės narės turėtų peržiūrėti savo investicijų rėmimo ir ekonominio bendradarbiavimo projektus, pradedant nuo projekto „Nord Stream 2“ sustabdymo;
- h) ES turėtų sustiprinti savo gebėjimą parengti ir patvirtinti sankcijas Rusijos valdžios institucijoms dėl jų sisteminių represijų prieš demokratines jėgas Rusijoje ir centralizuoti ES sprendimų priėmimo procesą, kad korupcijos ar žmogaus teisių pažeidimo atvejais automatiškai būtų taikomos sankcijos, be kita ko, atnaujinant ES visuotinę sankcijų mechanizmą (ES Magnickio aktą), pagal kurį būtų nagrinėjami korupcijos atvejai;
- i) ES turėtų užmegzti partnerystės susitarimus dėl sankcijų politikos su ES įsikūrusiomis nevyriausybinėmis organizacijomis, pvz., „Bellingcat“, kad šios organizacijos galėtų visapusiškai padėti jai rengti ir tirti bylas;
- j) ES turėtų sukurti centralizuotą kovos su pinigų plovimu sistemą, įskaitant ES finansų kontrolės instituciją, kuri būtų prižiūrima Parlamento ir jai būtų patikėta ES ir jos valstybių narių apsauga nuo neteisėtos finansinės praktikos ir Rusijos įtakos;
- k) ES turėtų inicijuoti prezidento Vladimiro Putino režimo įvykdytų nusikaltimų prieš Rusijos žmones ir A. Lukašenkos režimo Baltarusijoje įvykdytų nusikaltimų tarptautinį tyrimą ir prie jo prisidėti, naudodamasi kovos su nebaudžiamumu platforma ir ES interneto platforma „Justice Hub“; atsižvelgdama į šiuos tyrimus, ES turėtų įsteigti patarėjų grupę, kuri padėtų vykdyti nacionalinius ir tarptautinius tyrimus, teismo procesus bei įsteigti ES teismines institucijas ir periodiškai teiktų Parlamentui ataskaitas apie politinių laisvių padėtį Rusijoje;

Isipareigojimas remti demokratiją. Parama prodemokratiškai visuomenei Rusijoje

- l) ES turėtų kovoti su prezidento V. Putino režimo rusų kalba skleidžiama propaganda ir remti 24 valandas per parą 7 dienas per savaitę veikiančios „Laisvosios Rusijos televizijos“ sukūrimą;
- m) ES turi būti pasirengusi nepripažinti Rusijos parlamento ir prašyti, kad Rusija būtų pašalinta iš tarptautinių organizacijų su parlamentinėmis asamblėjomis, jei 2021 m. parlamento rinkimai Rusijoje bus pripažinti nesąžiningais;
- n) ES turėtų priimti ir paskelbti savo būsimų santykių su demokratine Rusija strateginę viziją, kuri turėtų apimti platų pasiūlymą su sąlygomis ir paskatomis,

pavyzdžiui, vizų režimo liberalizavimo, investicijų į laisvą prekybą ir modernizavimo programas, taip pat strateginę partnerystę; ji taip pat turėtų atskleisti galimą naudą, kurią ji nori pasiūlyti mainais už Rusijos demokratinius pokyčius;

Įsipareigojimas remti demokratiją. Rytų partnerystės sėkmė kaip įkvėpimo šaltinis Rusijos žmonėms

- o) ES turėtų priimti plataus užmojo strategiją, skirtą sėkmingam Rytų partnerystės šalių vystymuisi remti, kuri būtų geras pavyzdys ir skatintų Rusijos žmones remti demokratiją; todėl ES turėtų pasiūlyti Rytų partnerystės šalims, sudariusioms asociacijos susitarimą su ES, naują impulsą Europos integracijai, siekiant išlaikyti jų motyvaciją vykdyti reformas;

o

o

o

- 2. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Rytų partnerystės šalių ir G 7 šalių vyriausybėms ir parlamentams, Europos Tarybai, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai ir Rusijos Federacijos prezidentui, vyriausybei ir parlamentui.